

2	מבוא
3	נקודת המוצא התיאורטית
6	פרק הניתוח
11	סיכום ומסקנות
12	רשימה ביבליוגרפית

מבוא

מערכת היחסים המגדריים היא מערכת יחסים שיש בה מטענים רגשיים שבחלקם הגדול הם אינם גלויים כלל. בין המינים השונים קיים מתח אשר לעיתים הם הינם חבויים מן ההכרה של האדם. מנקודת מבט פסיכולוגית חברתית נתפסת הזהות המגדרית, וגם ההתנהגות הלשונית ובחירת המילים של בני האדם, בתור מבנה בעל משמעות משתנה עבור הפרט. המשתנים הייחודיים אשר פועלים בהקשר המצבי משפיעים על התנהגות השיח של הגברים ושל הנשים. הבדלים אלו באים לידי ביטוי בנושאים או בתכנים אשר משתנים באופן מגדרי כאשר כל מגדר מעדיף לעיתים לבחור בנושאים שונים. השיח גם מושפע מן הסביבה, כלומר מן הנסיבות הפיזיות והפסיכולוגיות של ההתרחשות אשר משפיעה על אופי האינטראקציה.

עבודה זו תבחן את הנושא של הבדלי מגדר בכתיבת תגובות בנושאים פוליטיים. על מנת לבחון את הנושא הזה ראשית אפתח בחלק תיאורטי אשר יתאר את נקודת המוצא התיאורטית של מחקר זה. אבחן את המחקרים של נבו (2010) ושל אחרים אשר עסקו בתחום ואשר תיארו את ההשפעות ואת מערכת היחסים שבין הגברים ובין הנשים בהקשר הלשוני. לאחר מכן אערוך בחינה של ניתוח תוכן אשר תשווה בין תגובות שונות של גברים ושל נשים בכתיבת תגובות בנושאים פוליטיים ברשות הפייסבוק. ניתוח זה ייעשה לנוכח ספרות המחקר אשר תוארה לעיל. זאת כדי לראות האם יש מקום לסברה כי קיימים הבדלים בין הנשים ובין הגברים ואם כן אילו הבדלים מגדריים מאפיינים את המגדרים השונים.

חשיבות העבודה היא בבחינת המציאות לעומת מיתוסים וסטראוטיפים אשר קשורים לדרך שבה נשים וגברים מביעים את עצמם באופן לשוני. לעיתים מתקבעים בציבור דעות ותפיסות שונות בקשר לדרך שבה נשים וגברים מביעים את עצמם. תפיסות אלו מתקבעות בצורה עמוקה בתודעה של האנשים אולם לעיתים הדבר לא מגובה במציאות ואין לכך כל אישוש מחקרי. כך למשל התפיסה הרווחת שבה נשים נוטות לדבר יותר מאשר גברים, תפיסה שבעבר היו לה חסידים רבים, התבררה במחקר עמוק אשר בחן את הדבר בתור תפיסה שאין לה רגליים. מחקר זה הראה כי נשים מדברות בשיעור די דומה לגברים, כאשר מבטלים את התנאים האחרים אשר יכולים להשפיע על בחינה אובייקטיבית של הדברים. לכן מחקר זה הוא נדבך נוסף בבחינה של הבדלים מגדריים שונים במובן המגדרי.

השערת המחקר היא כי נשים ידברו בצורה רבה יותר על נושאים פוליטיים שיש להם נגיעה אליהן ובמקרים של מלחמות או עימותים צבאיים הם יעדיפו לעסוק בכך פחות. כמו כן התגובות שלהן יהיו יותר רגשיות מאשר גברים ויעסקו בעולם הרגשי ובתחושות שלהם. הגברים לעומתן יבקשו לנהל את השיח ולהראות מדוע הדעה שלהם היא הדעה הנכונה ומדוע על הכל לבצע את הדברים שהם ממליצים עליהם.

נקודת המוצא התיאורטית

המחקר על לשון ועל מגדר מגדיר בין משתנים שונים אשר קובעים את הזהות החברתית של נשים וגברים באופן אשר ממשיך להבנות בכל העת. סוגיית הקשר בין לשון ובין מגדר היא סוגייה אשר נבחנת רבות וקשורה מאוד לתרבויות ולדרך שבה החברה תופסת את המגדרים ואת ההבדלים בין המגדרים באופן כללי. כאשר בוחנים את הנושא של השיח הלשוני בקרב גברים ונשים יש לקחת בחשבון מאפיינים אחרים אשר קשורים לאופי התרבות הישראלית. היחידה המשפחתית הישראלית יש תכונות אשר מייחדות אותה מיחידות משפחתיות אחרות. להבדלים אלו יש את הכוח להשפיע על האופי של התנהגויות הלשון והשיח של שני המינים. ספרות המחקר מראה כי קיימים כמה מאפיינים שיש לקחת אותם בחשבון כאשר בוחנים את הנושא של השיח המגדרי במדינת ישראל (נבו, 2010):

1. אתוס סולידריות בחברה הישראלית: אתוס זה דבק בתא המשפחתי ובא לידי ביטוי בסגנון שיח אשר מאופיין במיעוט של פורמליות, פתיחות ונטייה לצמצם מרחק חברתי. זאת גם במצבים של אינטראקציות עם גורמים אחרים חיצוניים למשפחה.
2. מכוונת משפחתית חזקה: מכוונת זו נובעת מגורמים כמו ההיסטוריה של העם היהודי שהיה עם נרדף במרבית שנותיו בגלות, דת יהודית אשר מלאה בסמלים וטקסים דתיים שמהווים גורמים מאחדים. גורם של השואה אשר מחזק את הסולידריות החברתית של הגורמים השונים בחברה.
3. ערך גבוה שהחברה הישראלית מייחסת למרכזיות המשפחה ולליכוד של החברה כולה חזקה על ידי חיזוק התא המשפחתי.
4. מיקום מרכזי של הילדים בחיי המשפחה.
5. תפיסת ההקשר המשפחתי בתור זירה פרטית שלא משקפת את הזירה החברתית ואת תפקידי המגדר השונים.

ספרות המחקר מראה כי בקרב המגדרים השונים בחברה קיימות תפיסות ברורות אשר רואות הבדל רב בדרך שבה גברים מתנהלים לעומת הנשים. עבור הנשים קיים סטריאוטיפ כי הדברנות היא תכונה שמאפיינת אותם יותר מאשר גברים. אמונה זו היא אמונה שטבועה עמוק בתוך הפולקלור המערבי ולעיתים קרובות היא נתפסת בתור ידיעה מדעית לכל דבר. קיימים מחקרים אשר מראים כי נשים משתמשות בהרבה יותר מילים מאשר גברים כדי להעביר את אותו המסר שהם רוצים להעביר (Mehl and othes, 2007).

למרות שתפיסות אלו הינם מקובלות ומתוארת היטב במחקר במציאות שיחות טבעיות של נשים ושל גברים לא תועדו באופן שיטתי בחברה. הדבר לא נבדק בקרב קבוצות גדולות לפרקי זמן ממושכים ולכן יש לקחת את הממצאים הללו בערבון מוגבל. ההערכות של מחקרים אשר ביקשו לבחון את התופעה של דברנות בקרב נשים וגברים מראה כי דרך איסוף הנתונים יכולה ללמד על תוצאות הפוכות ולכן יש לקחת אותן בחשבון כאשר בוחנים את הדברים. מחקר אחר (Mehl and othes, 2007) ביקש לבחון את אפקט הדברנות על ידי הקלטה סמויה, כדי שהמשתתפים במחקר לא יטו את התוצאות לפי הנטיות האישיות שלהם.